

Zeitschrift Natur

JURNAL

ПЕНТРЪ ПЕШИНДИРЕА ШТИНЦЕЛОРЪ НАТЪРАЛЕ ШИ ЕСАКТЕ, ÎN TOATE KLASELE

Pedigeatș

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 47.

(Anul al 3-lea)

București

22 Decembrie, 1858.

Копидереа: Despre Studiul astronomice — Bombonnel, vintorul de leșterizorș. — Fismul gazid în sielă — Anouș.

Studiul astronomice.

Klimatologie. (Sparta.)

Unde răsăm cere mai frumoase pasări
aconepite kă nene de nămerose coloare?—
Unde este patria frumoasă și inelentă și pa-
parală?— Unde răsăm săvîndă săvîș azvîș
червѣи, pe pasărea de paradis (pasărea ră-
lă) kă nenere sale strălucindă kă mi de kă-
kăbe și kă koada sa în forma unei lăpe mă-
kăle?— Unde s'adună în fie-kare seară în ae-
rășă limpede kă kristală, lecioane de lășpă
mară kă porumbăi, avînd arinile zărvite kă cere
mai frumoase coloare, kă cere mai fantastice
figuri, săvîndă d'azvîra florilor d'ună parfumă
черешкă și d'o frumoșe neseș?— Unde kresk
noamere cere mai noșe? Unde se află păsări

de portocală, de smokini, lămii, kășmală, kă la
noi păsări de rînd?— Unde Natșra a produsă
șă arbor, nămit *Boabab Adarsonia*, kare poate
aconepi zere mi de oameni săvîș smăra fo-
lorș sale?— Toate ačeste miracole, nămai în țară
kăide, nămai în klimere tronice de a produsă
Natșra; nămai în ačeste locșri inspirate de o
deosebită nătere kreatrice!

Darș, prekăș vedemș kă în ačeste klimere
Natșra arată o deosebită nătere a produsă kă-
pîndă nănte produsășni năranice; așă se mi
vestekesă kăpîndă ačeste produsășni admira-
bile. — Din kontra, în klimere temperate și fri-
guroase, Natșra este mai nășniș bogatș, mai nă-

конітріа noastră. — Astă-felă dorește omulă acesa че ва авета ши аcesa че а автă, dar niči o dată нх се мѣхуэменто кх аcesa че арс ин ачестă минтă. — Омулă треште неинчетатă кх сѣвенире саă кх speranza! Трехтăлă ши вииторăлă сѣнтă адевѣрателе домене але омулă; а-коло гѣсеште имаѣнаѣиэнеа са (ачестă дăрă деосевитă алă омулă) знă кимнă ларгă а кѣлива флориле фантастиче ши алте продекѣиэни имаѣнаре, идеале, спемоасе саă бизаре, пѣкѣте саă спѣ-минтцоаре, каре не сѣнтă исворăлă феричиреи ши неферичиреи ин кѣрăлă вѣѣиі noastră. Имаѣнаѣиэнеа есте фундаментăлă есѣтинѣи noastră! — Дар анималăлă ши инсѣеште нѣмаі минтăлă д'акѣмă кх пѣчериле ши дѣпериле *sale materi-ale*, не кѣндă вииторăлă ши трехтăлă нх есѣтă нентрă дѣнăлă. — *Ideea sniverșșăsi*, кх тоатă мѣ-рѣмеа са, имѣрѣишѣтоаре тоă снаѣилă, тоате секолеле ши тоѣи франѣи сѣи, креште нѣмаі ин ѣ-нима омулă, се *desvoaltă* нѣмаі ин сѣнăлă но-стрă. — Де аcesa сѣнтемă ноі оамениі нх нѣмаі indivizi де знă ценă (неамă), дар ши адевѣраѣи франѣи. — Де ла Александрă де *Шьволд* (омулă челă маі ценіалă) нѣнă ла *Hansa* челă маі стѣ-нидă (простă) че треште ин инсѣеле селватиче ин Oceania, кѣте grade де интелѣенѣуș се афлă ин мизлокă! Дар кх тоате ачестеа, амѣндоș ачесте фиинѣе се афлă интр'о дѣферѣтă сѣерă а фиинѣелорă, интр'о знитате натрăлă; дар интр'ачестă Пана (омулă челă маі деградăтă ин инѣеленѣиэне) нѣнă ла маімѣца чеа маі инѣелеантă, есте знă авѣсă именсă каре ле деспарте ши каре деосѣеште о натрă дивѣнă (а оаменилорă) де о натрă анималă (а маімѣцелорă)! —

Ин *Zoologia aksatikă* (кѣношѣиѣа анималелорă дин апă), гѣсимă импрѣенате амѣндоș естремеле Натрѣи, адѣкă немѣрѣинѣтă ин мѣрѣме кх немѣрѣинѣтă ин мѣкшорѣме.

Ачестă океанă маре, репрезентантăлă инфинѣтăлă, конпринде ин сѣнăлă сѣă infinite вариѣиэни де фиинѣе анимале дин тоатă скара креѣиэнеи, адѣкă де ла челă маі маре нѣнă ла челă маі мѣкă. — Челă маі маре анималă че се афлă ин маре, есте *Балена* (кѣтăлă), кх мѣрѣмеа са де 80 нѣчиоаре ши маі вѣне; апоі лингă ачестă колосă, конпринде мареа ши не челе маі мѣчи анимале мѣкшорѣиче (каре нѣмаі кх мѣкшорѣкăлă потă фи вѣзѣте).

Ин ачестă памѣрă интересантă а инѣиѣел фиинѣелор мѣкшорѣиче ин апе, не а лѣминатă вѣ-стѣтăлă натрăлистă *Еренѣерг* дин Берлинă; елă а fostă знă *Kolymes* нѣоș нентрă ачестă лѣме нѣоș инвѣсѣбилă. Сѣ не инкѣнѣимă нѣмаі мѣкшорѣмеа ачесторă анимале ши неснѣса имѣлѣире а лорă! Сѣнтă знеле динтр'инселе каре трѣскă *milioane* интр'о нѣкѣтăрă де апă, дар о нѣреке де ачесте анимале инфѣорѣи (де ценăлă *Bakilarie*) про-дѣче ин 24 де орс, маі мѣлăи indivizi де кѣтă а продекă Adam ши Ева кх тоѣи зрѣмăиш лорă, адѣкă маі мѣлă де кѣтă тоѣи оамениі че аș трѣитă ши трѣскă акѣм! — Принтр'о комѣнаѣиэне интрă ачесте доș дѣрекѣиэни але инфинѣтăлă (ин мѣкшорѣ-рѣме ши ин нѣмерă) с'а продекă *pesătatăлă* не-крѣзтă ши челă маі адѣмѣбилă.

Чѣне с'арă фи рѣндѣтă кх дин ниште конѣрѣи аша де мѣчи, poate сѣ се факă вр'знă лѣкрă маре? Дар *Erenberg* ши Александрă де *Шьволд* аș ар-рѣтатă кх чеа маі маре парте а инсѣелорă дин океанăлă челă маре, каре формѣазă о деосевитă парте а нѣминѣтăлă (*Polinezia*) сѣнтă фѣкѣте нѣ-маі дин ѣестеле ачесторă мѣчи анимале, афѣндă-се ин старе де асѣксѣе. Кѣте билѣоане, трѣилѣоане ши натрăилѣоане д'интрă дѣнселе трѣбе сѣ се фи адѣнатă нѣнă сѣ се формѣе мѣиле де инсѣе дин *Polinezia*, спре а нѣтеа сѣ ле инѣлѣе дин адѣнѣимеа океанăлă ши сѣ акотере о маре парте а ачестѣи мѣрѣи, прѣкѣмă о вѣдемă! — Тоате инсѣ-леле ши мѣнѣи де тѣишѣр (крѣтă) сѣнтă о ком-позѣиэне де infinite ѣесте а ачесторă анимале! Сѣ нѣнемă о вѣкатă мѣкă де крѣтă ин апă ин-кѣлѣитă чеа ла соаре, ши несте нѣгѣнă *vomă* вѣ-деа принтр'знă мѣкшорѣкă бѣнă, о лѣме кх не-нѣмерѣоасе анимале инфѣорѣиче мѣшкѣндă-се ин тоате нѣрѣиле! Лѣи *Erenberg* ѣи а маі венѣтă ши о алă идее ценіалă; а вѣнѣитă ачестă апă кх о колѣаре рошѣи; атѣнѣи, дѣпă че анималеле ин-вѣлате вѣзѣрă, (конѣрѣиле лорă фииндă соарте стрѣ-вѣзѣтоаре) с'аș десѣнатă ин мѣкшорѣкă формеле stomachелорă ши але маѣелорă ачесторă мѣчи ор-ганѣзме, каре аș fostă змѣлѣте де знă *fluidă* ромă, ши аша а вѣзѣтă кх аș ми эле ниште сто-маче ши алте органе дѣнѣстѣлѣ (де мѣшѣире)!

О импрѣжѣраре аналѣорă ши интересантă гѣ-симă ла мѣрѣеане (*corailles*), каре сѣнтă рѣмѣишѣ-ѣеле каселорă знăи полинă каре креште ин маре кѣм креште о поș (trandăfѣрă) ин рѣдѣнă. Мѣ-

ma acesei polini este pe fundul mării; neste kilă-ba timnă îi krește pe snate o pamărț, asta este fiica ei; neste kilă-ba timnă, iar pe aceea-ștră pamărț, kreskă alte pamărț; astea slută nepoții ei d'o altă uenerațiune; pamărțile pământ totă d'arna linite șna de alta mi formindă ka șnă felă de arbore (kenaciă) de mărțean. Ast-felă krește arborelă din uenerațiune în uenerațiune, nintă kindă se face alită de mare în kilă așnă la șnrafaya mării; akem arborelă de mărțeană nă mai poate krește (fiindă kă acesă poliniă nămai în anț poate trăi), de aceea se șșak, pământă kă dincăi askăciă afapă din anț saă čeva askăse șș șnrafaya mării; acesu lokșră se kiamă *beni de mărțean* (*rescifs de corail*) mi sînt čele mai uerikăoase lokșră în oceaniă pentră navigatori — Totă marea întro Nșoa-Olandă mi Nșoa-Zelandă sîntă șmăste de milioane de asemenea beni saă pes-čibe de mărțeană kape se întindă nintă la mil de mil. — Kindă se întinută șt stea mărț arbori de mărțeană șoapto auroane șnălă de al-țelă, atăci, șșkindă-se, pământ șnă lokă de pe-

paosă pentră nasepiă de mare, kape depășă a-koio oștăe loră; totă acesu nasepiă la timnălă empei năloră, adăkă grășnăe din kontinentă în čiokeală loră, șșkindă așnăra oceaniă. Acesu milioane de oștă, grășnăe mi balăga, kă timnălă štrikindă-se, se face șnă akonepișă de pământă poditoră kape akonepe bincăle mărțeaniloră škăndă dincăsele niute *insăe de mărțeani*. Asemenea insăe se afă în nensmărată mărțime în oceaniă čelă mare, așindăse în klimele kalde. — Esnikăisnea șormării insăeloră de mărțeană mi de kretz este șna din čele mai șșmoase deskonepiă ale utinčeloră natșale. — Șnde avemă întpădevlăpă șnă spektakolă mai čirantă de kilă acesu? — Șnde ni se întăci-mează mai nino ka ačii înaintea okiloră noștră, întpozitorălă pėciăciă ală infinitălă în toate dărekiăniăle șale, în mărțime, mikșorime, nă-meră mi timnă? — Iată kămă pe șșminează utin-čă! Kăms ștdisălă Natșei mărțeanu opizontălă vedepă noastre în misteplăe fiinčeloră, în mărțimea șniverșelă!

Bombonnel, vințtorălă leonardiloră.

Șșno če *Jules Gerhardt* a așnălă la o mare čeleșpitato ka vințtorălă leiloră în Afrika, čitimă akemă întp'șnălă kărnălă de Harisă kă șnă ală șfrančeză așnăme *Bombonnel* mi-ălă škălă o mare čeleșpitato ka vințtorălă leonardiloră.

Arabi din nordă Africei deosebită doț felșră de leonardi: čelă mare kape nămeskă *Dolly* mi kape este nantepa antičiloră (beză fi-čera) mi čelă mikă kapeală nămeskă *Borruy*. Čelă d'intiă este șoapte șșpiosă mi atakz de măate opă no oameni. Deșnăzi aș mepșă doț voiačiori în Alčeria întp'o deličenč de la orașelă *Blida* la *Kolea* mi aș fostă pe dșmă, kăpă zioa. atakăi d'șnă *Leonardă* kape a pș-țșnată deličenčă mi a șpălă așnăra loră; insă prin nopoučea loră, a greșită în ștatape mi nă 'i-a prinsă, pe șpmt a dată șșra de sine; kăci *Leonardă* ka mi *Tigră* aș običăiș kă, kindă șală pe prada loră mi greșeskă, de pșvine mi nekăză daș șșra mi se fakă nevțzăi.

Afapă d'ăceasta, s'a vztălă mi o mărțime de alte intinutări d'atakșră leonardiloră așnăra oameniiloră în nordă Africe. Acesu impe-čierșră a esuilă atenčianea gănerelăi șfrančeză mi kăpă a vințtoriloră kăračiomă d'a șkăna đara d'ăceștă čiriă, între kape s'a deosebită nă-mitălă *D. Bombonnel* de kape vopșeskă kărnă-čele akemă.

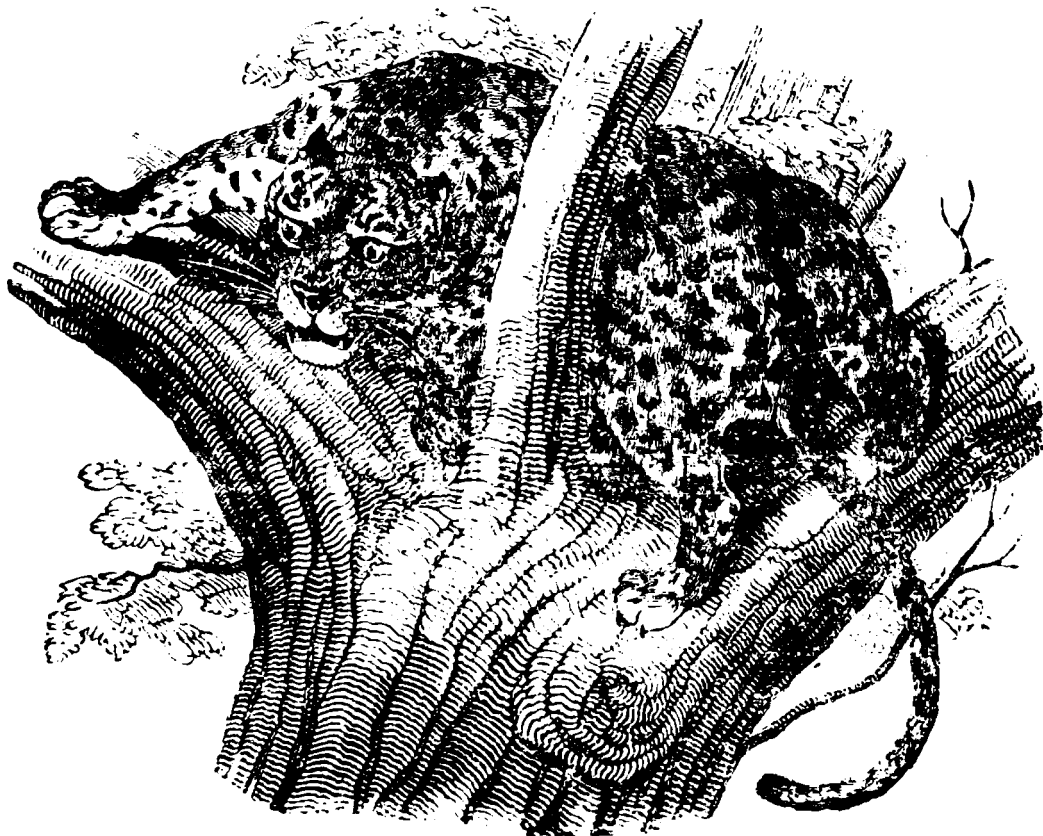
Iată kite-ba anekdote din viačă sa aven-țșpoasă.

Întp'o țelă aintz satelă *Bab-Ali*, șnă lokă șșbatăkă kă șșnă mi vzi, s'a intăčitată an *Leo-nardă*. Întp'șnă timnălă șkaptă de kite-ba șșnt-șini, a miukată eală șnă omă vțrină, doț bęci mi o fatz mikz. Ačeasta a pșșindită o mare špikz impečierșelă acesăi sată, în kilă niminea nămai a ktezată a mepșe afapă șș așpeze pe kămnă. *Bombonnel*, așindă ačeasta s'a dășă la acesă lokă mi a șpmată kite-ba zăe șpmele animăelăi nintă la lokșrăle čele mai șșbatăč,

nsz în demerptă; кѣчї п'а dată neste Леопардă.
 Вѣзїндă асѣаста, а хотѣптї а гонї асѣстă анїмалă
 поантеа; а лѣатă о канрѣ кѣ пѣїлă еї, а лѣгатă
 бїне канра ла зп арборѣ, дар не пѣїлă (валїїлă) лă
 а лѣатă кѣ sine шї s'а пѣс ка ла 20 de пани de-
 парте знде а лѣгатă канра. Кїндă а врѣтă ка
 канра сѣ стрїце, а рїдїкатă валїїлă каре а їнче-
 пѣлă сѣ скоадѣ зндă гласă шї їндатă канра її а
 рѣспѣнсă, дѣне обїчеїд. Еѣрѣ асѣстă мїзлорă, ка-
 пра арă її рѣмасă тоатă поантеа їн чеа маї
 маре тѣчере, кѣчї асѣсте анїмале кїндă се вѣдă

їнтр'анă локă сѣлѣатїкă еспѣсă атлѣрїлорă анї-
 малелорă сѣлѣатїче, прїн їнстїнкїлă токă ка сѣ
 пѣ атрарѣ атенїїзнеа анїмаллăї сѣнѣеросă аз-
 прѣї; кѣчї Леопардă ка шї Лѣлă шї Тїгрă, п'аă
 сїмѣлă мїрослăї бїне десволатă ка клїнеле шї
 лѣпă, шї пѣмаї сїмѣлă вѣдереї шї алă азлăї
 сїнлă бїне аскѣїте ла асѣсте анїмале; де асѣеа
 дакă канра п'арă стїра, Леопардлă пѣ арă її
 десконерїтă пїчї одатă.

Арабїї кїндă гонескă поантеа не зндă Лео-
 пардă, аă обїчеїд кѣ се пѣнă не вїрлăлă зндă

Леопардлă сѣ панира маре.

арборѣ саă а знеї сїнчї, ка сѣ пѣ се снѣїе пѣ-
 рїколлăї д'а її атакатă прїнтр'асѣстă анїмалă, де
 мѣлте опї кѣарă дѣне че л-аă їмпѣшкатă; дарă
 кѣраїїослăлă вїнѣторă D. Bombonnel, їн контра
 поведеї арабїлорă, сѣ пѣне тоă-d'азна жосă не
 вале кѣарă лїнѣ їнамїкѣлă сѣлă редѣлăїлă.

Аша дарă шї асѣтă датă s'а аїлатă по вале
 аїтентїндă їнамїкѣлă сѣлă дїн пернлă анїмалă.
 Дѣне че а рѣмасă аколо нїлă ла опа зндă дѣне
 мїезлăлă понїї шї лѣна s'а аскѣнсă сѣлă опї-
 зонтă, їндатă а азїлă канра скоїндă о стїраре
 партїколарѣ шї їнтр'анăлă моментă а азїлă зндă

корнă кѣзїндă жосă; канра еїа поартă шї їн
 Гѣра Леопардлăї каре кѣ дїнїї сѣї терївїлă її
 рѣїеа оаселе зндăлă дѣне аїлăлă кѣ о форѣ аша
 де маре, їн кїтă ера де снѣрїатă д'а азїї асѣаста
 їн їнѣсперїкă шї їн мѣзлă понїї. Bombonnel
 акѣмă мѣзїндă жосă, авїндă їн мїнѣ о пѣшкă
 каре асѣа дрѣнлă пѣнїлă де дїрекїїїне, зндă дїа-
 мантă каре лѣчѣште шї поантеа, а їнчѣркатă де
 трѣї опї а ажѣста арма лăї дрѣнлă кѣїре канлăлă
 Леопардлăї каре ера асѣеа вїзївїлă де департе
 їн їнѣсперїкă. Вїнѣторлă шїїеа бїне кѣ дакă
 ва рѣмї, есте пѣрдѣтă; дарă їн асѣстă моментă

krīkās a pēstpatē inkz aīsta sēnpe peče in kītē a skosē glonpūlā dīn pēshkz mī a inkzērkat'o dīn pzoš kē 24 kaplīche asēkūpīte; akzm a aēkstal pēshka dīn pzoš, a datē fokē mī: Intp'ēnē minstē Leo- nardzā ēra moptē, kēvī kaplīvīle l'a atīnsē In kreepī mī In īnīmz tolē d'o datz. Dēne aveastz Inīmmlare, Bombonnel a omoptē In tīmē de kīle-va lēnī, *wease leonardz. i*

In toate avestē Inīmmlarē, Bombonnel a a- vātē nopokē; kēvī nē i s'a Inīmmlatē nīvī ēnē pēš, dapē la a weantea oape, 'ī s'a Inīmmlatē kē a fostē In pērikolāz moptū. Eatz kēmē rakontē eļē Inēvī aveastz aventōpē.

Арава капе м'а Insojūt In vīntopīle mele, zīve eļē, 'mī a adēsē veste kē ēnē leonardē a omoptē o kēmīlz; Indatz amē plēkatē la lokzā avesta mī m'amē pēšē ne ēnē pēhktē xnde tpe- vzeā sē tpeakē leonardzā. *Wease* honpī amē autentatē In zadapē, dap In nouitea a weantea s'a arpatē o leonardē armatz de doī leo- nardzī tīnepī, amanpī eī. Indatz amē pidikatē vatzīz Inēpē kapē 'l-am avst līnēz mīne ka sē stpīve; Inēz In domēptē, kēvī leonardzī a fostē pēca okpāpī kē lēnīa lōpē nasīouatē d'amopē mī de žalāzīe, In kītē n'a vēratē de seamē la pzepeca kappeī. Dap a doxa zī dīmīneca, ēnē aatē Аравē 'mī a adēsē veste kē ēnē leonardē a mīnkatē iap o kapēz, Indatz amē mēpsē akolo Insojūtē kē kīpī-va Аравī; kīndē amē aēhēzē la lokzā xnde epam sē mē amezē, amē pēmitē mī n'amē lēratē Inēv'mī kapē, vī amē lēsatē a- vēstea In grīža Аравīlōp, asomēnea amē pē- wītē kē n'amē pēšē kēpītāz mēš līnēz mīne In pēzīmētē mī 'l amē lēsatē In epīzāz mēš. Kīndē Аравī, dēnē oēvīeīz, aē plēkatē mī m'aē lēsatē sīnēpē, sīndē okzīatē a pēne kīleva pamzēpī kapē m'aē venatē, iatz kē Indatz s'a arpatē leonardzā vēpīnd ne kapēz; lēna nē eūvīse Inkz mī m'amē aīlātē In vea maī adlīnkz oēskēpītato In kītē avīa pēteamē sē deosīvokē fīgēra avīmālāzī sēlā- tekē. Eē aveam oēvīeīz kē nē dam kē pēshka In leo- nardē, nīnz kīnd nē vedeam vīne kapzā sēš, aīa- dap amē xolēpītē mī akzmē ka sē autentē nīnz kīnd lēna se va zēpī dīn pzoš mī 'mī-am Inkīn- pītē kē leonardzāz se va okzpa nīnz atēnēvī kē mīnkapea kappeī. Dap amē oēsevatē akzm kē leonardzāz aveā aatē rīndē, kēvī a lēatē kapēa nēmīnkatz In gēpē mī a vēstē sē plēche kē dīnsa

mī kē mīpape amē vēzētē kē eļē o pēpīa In gē- pē Intp'ēnē modē aīa de vīnopē kēmē nopēlz o nīsīkz ēnē vīopīche In gēpē. Vēzīndē avestea, amē vītātē pēzīa meā, 'mī amē adēsē a mīntē de nonpīle kapē amē autentatē In zadapē mī amē datē fokē In Inēnepek ne avīmālā de kapē avīa amē nēstātē sē'ī dīstīnēz fōpma mī fīgēra. Dēnē vē amē datē fokē, leonardzāz a kēzētē žosē mī eē Inkīnēndē'mī kē nē se va maī skēla, m'amē pidikatē ka sē'ī dēpēskē Inkz ēnē glonpū. Dap avīa m'a vēzētē mī s'a Indpēntatē kēlpe mīne kē kēpēala xneī sēpēpī, m'a atakātē, m'a datē žosē mī Intp'ēnē mīnētē epamē sēv nīvīoapele saie.

In aveastz pozīvīeīno tepīvīlz, sīmēndē leo- nardzāz asēpēra meā, m'amē lēntatē kē doēsēne- pape mī kē fēpīe kēzīndē sē skotē kē mīna dēap- tē kēpītāz dīn epīzē ka sē'lē Inēhēpīz, tolē d'o datz amē vīnētē mīna sīnēz ka ēnē fēlē de na- vēzē antēpīndē'mī astē-fēlē rītēz In kontra dīn- pīlōpē mī rīapīlōpē tepīvīle a avestēvī avīmālē Inpzozītōpē. Dap In zadapē, mīna dēapēlz kēzīa kēpītāz; kēvī In dōvīspīle vēstīmīnēzī mēš m'aē lūnīedekatē a'lē aēhēpīo. Vēzīndē aveasta, amē pīnsē kē mīna sīnēz rītēz leonardzāz ka sē'lē dēnzpēzē de mīne, dap eļē a Inīntē dīngīl sēī In kapēe nīnz 'mī a gēpītē mīna. Ne maī fī- īndē In stape de dēpēpe a maī lēsa mīna In gē- pē avestēvī Satānē, amē pētpas'o, dap In mīnētēzāz avesta leonardzāz m'a anēkatē de rītē, Inēz supē nopovīpe gēlēpēzāz pzoš aēz pātōnēzīz mēš 'mī a pētepīatē rītēz. Akzmē leonardzāz s'a anē- katē de oēpazāz mēš; de doxē opī m'a mēsh- katē kē fēpīe de oēpazē, In kītē toate oasēlo tpe- nēnē mī dīngīl mēī sēpēaē In aopē. In avestēvī momontē dēsnēzēzēdēvītē, amē adēnatē fōpēle meīo mī amē anēkatē avīmālāz de rītē; amē pēzīmētē amē skēna oēpazāz, dapē mīna meā epa pēvītē mī zdēvītē dīn pzoš. Akzmē Leo- nardzāz s'a anpīnsē Inkz maī mēzīz mī k'o fēpīe tepīvīlz a vēvīatē sē'mī avēche kām In gēpē lēī ka sē'lē sdōvēaskē In pēlōpē; dap supē no- povīpe, a anēkatē In gēpē pēmaī kasketa, kapē a- vēamē ne kām mī Inkīnēndē'mī kē asta este o pape a kopēzīz mēš, 'mī a pēnt'o de ne kām mī s'a dēsē vīnd'o In gēpē pēvītē In vēkēpī. A- kzmē vēzīndē-mēz slōvōdē, m'amē pidikatē, amē lēatē kēpītē In mīnē mī 'l amē vēmatē supē a'mī pēsvēna de atīten pēnī vē 'mī a fēkētē mī de

чинѣ динѣ че 'ми а сѣратѣ. — Ын ачестѣ минстѣ с'аѣ арѣлатѣ ши Арабиѣ не кѣмпалѣ вѣтълѣи, м'аѣ гѣситѣ аконеритѣ кѣ синѣе ши кѣ рѣнѣ, м'аѣ лѣатѣ ши м'аѣ транспортатѣ ин сатѣлѣ лорѣ, ѣнде амѣ зѣкѣстѣ мѣлѣтѣ лимѣтѣ пѣлѣтѣ кѣндѣ м'амѣ виндекатѣ.

Дѣне ачестѣ интимларе теривѣлѣ, Арабиѣ 'ми аѣ имаѣнатѣ кѣ Bombonel нѣ се ва маѣ есѣне а аштенѣ не Леонардѣ жосѣ ла зѣлѣ локѣ ес- пѣсѣ сѣриѣ салѣ; дар с'аѣ иншелатѣ, кѣчѣ ачестѣ вѣлѣтор кѣраѣиос а декларат кѣ маѣ вѣне сѣ ре- пѣнѣе ла вѣналѣлѣ леонарѣлорѣ де кѣтѣ сѣ се аскѣнѣе де дѣнѣши ка сѣ 'и омоаре прѣн сѣрѣшѣ.

Este iap interesantѣ а азѣи че зѣче Bom- bonel десне инстинктѣлѣ капреѣ а се пѣзѣи де леонардѣ. „Капра, зѣче елѣ, еспѣсѣ атакѣлѣи лео- пардѣлѣи, симѣе фопрте де департе апроѣиереа лѣи ши араѣе ачестѣа принѣтр'о неаслимѣнѣраре ши о тремѣрѣѣѣрѣ ин тоѣлѣ корпѣлѣ еѣ. Инѣтр'о ноанѣе а рѣдикатѣ елѣ ватѣлѣлѣ дѣне обѣиѣѣ, кѣ зконеѣ кѣ капра мѣма са сѣ стѣриѣе; дар ачестѣа, симѣиндѣ

deja апроѣиереа Леонардѣлѣи, н'а рѣспѣнѣсѣ чѣ а скосѣ нѣмаѣ зѣлѣ синѣрѣѣ сѣнетѣ скѣрѣѣ ши парти- кѣларѣ кѣ капе пар' кѣ а вѣрѣлѣ сѣ порѣнѣеаскѣ вѣѣѣлѣлѣи ка сѣ такѣ сѣиндѣ кѣ инемѣкѣлѣ este а- проанѣе; дар вѣѣѣлѣлѣ азѣиндѣ ачестѣа, а тѣкѣлѣ ши кѣ тоале вѣѣѣлѣе ши казнеле н'а fostѣ кѣ пѣ- тѣнѣѣ а'лѣ фаче ка сѣ скоаѣѣ зѣлѣ гласѣ. Ын а- честѣ моментѣ, Bombonel нешѣиндѣ че сѣ факѣ, а имѣтатѣ елѣ инсѣ'ми стѣриѣареа вѣѣѣлѣлѣи ка сѣ факѣ ка капра сѣ рѣспѣнѣѣѣ; дар капра азѣиндѣ ачестѣ гласѣ имѣтатѣ, кѣ мѣраре ши аѣкѣиетате с'а- зѣлатѣ ла Bombonel ши пар' кѣ 'и а сѣкѣстѣ ре- проѣиѣ: де че este аша де импѣрѣдентѣ ши вѣсте- шѣи не инемѣкѣлѣ комѣнѣ де прѣсенѣа тѣтора. Ши инѣтр'адевѣрѣѣ, н'а трекѣлѣ кѣте-ва минѣте кѣндѣ амѣ вѣзѣстѣ не леонардѣлѣи кѣ а ажѣнѣсѣ.

Iatѣ кѣ инстинктѣлѣ аѣималелорѣ кѣндѣ вѣаѣа лорѣ este амерѣнѣѣѣѣѣ, ле фаче кѣте о датѣ маѣ инѣеленте ши маѣ прѣденте де кѣтѣ омѣлѣ.

Фѣмѣлѣ лѣидѣ ин стѣклѣ.

Ын жѣрналѣлѣ енглезѣскѣ „Ateneum“ скрѣиѣ чѣнева:

„Амѣ авѣстѣ дезнѣзѣи ин минѣ о стѣклѣ кѣ фѣмѣ, ачестѣ стѣклѣ семѣна кѣ о стѣклѣ де берѣ инсѣ ера пѣлѣнѣ кѣ зѣлѣ лѣидѣ д'о колоаре ченѣ- шѣ вѣтѣиндѣ ин вѣнѣѣлѣ; ачела капе 'ми-а вѣндѣт'о, м'а инѣѣѣѣѣ ка сѣ торнѣ чева д'ачестѣ лѣидѣ не зѣн мѣшкѣиѣ сѣѣ аѣте фелѣрѣи де кѣрнѣи ши индатѣ кар- неа ва прѣѣиѣи гѣстѣлѣ ши мѣросѣлѣ де карне зѣ- катѣ прѣн фѣмѣ, капе плаче мѣлѣторѣ оаменѣ кѣ деосѣвѣре. Амѣ зрѣматѣ ачестѣ поваѣѣ ши амѣ гѣситѣ кѣ este вѣлѣ. Ачестѣ лѣидѣ нѣ ера вѣре о инвенѣиѣне нѣоѣ хѣмѣкѣ, чѣ ера фѣмѣ кѣратѣ кѣштѣратѣ прѣн арѣдереа лѣмнелорѣ ши вѣратѣ ин стѣклѣ. Ачестѣ фѣмѣ лѣ кѣштѣгѣ ин модѣлѣ зр- мѣлѣторѣ:

„Este in Wales зѣлѣ ашезѣмѣнтѣ капе про- дѣѣе оѣетѣ де фѣмѣ (acide pyrolignos) капе este зѣлѣ арѣиколѣ кѣѣтатѣ де кѣѣре ачѣи капе се окѣнѣ кѣ марѣнатѣлѣ кѣрнѣрѣлорѣ. Де мѣлѣе орѣ, се вѣнде ачестѣ оѣетѣ ин локѣлѣ оѣетѣлѣи де вѣнѣ, кѣчѣ се асѣамѣнѣ ин гѣстѣ, инсѣ де мѣлѣе орѣ оѣетѣлѣ пѣролѣинос скосѣ де фѣмѣ este аме-

лекатѣ кѣ аѣте фелѣрѣи де матерѣи вѣѣѣмѣлѣоаре сѣ- пѣѣѣѣи. Оѣетѣлѣ де фѣмѣ, се кѣштѣгѣ прѣн арѣд- реа лѣмнелорѣ ин марѣ кѣѣѣѣѣи. Маѣ 'наѣнте чѣне а вѣратѣ де сеамѣ ла фѣмѣ капе есе дѣн вѣлѣрѣле ноастре; дар акѣмѣ трѣимѣ инѣтр'анѣ се- колѣ економѣкѣ. Шиѣинѣа кѣмѣиѣ модѣрне, зѣче Dr. Lyon Playfaire, а инѣѣѣѣѣ оаменѣи кѣмѣ сѣ зѣмѣле кѣ економѣе кѣ дарѣрѣле патѣрѣи; ка сѣ нѣ се поарѣѣ нѣмѣкѣ. Еа а инѣѣѣѣѣ не омѣ ка сѣ нѣ арѣнѣе полѣоаѣе де каѣ вѣкѣ дѣн капе се поате фаче дѣн нѣоѣ савѣи стѣрѣлѣѣѣоаре ши аѣте арѣме рѣдѣстѣвѣле. Еа а инѣѣѣѣѣ асѣмѣеа а фаче дѣн коарне де воѣи морѣѣ, дѣн коѣите де каѣи морѣѣ сѣѣ дѣн трѣнѣѣе де хѣѣне де лѣнѣ амеѣтѣкате кѣ кѣе вѣкѣ, нѣште колорѣ стѣрѣлѣѣѣоаре, капе ин- фѣрѣмѣсѣеѣеѣѣ атѣтѣ де мѣлѣтѣ вѣстѣимѣнтеле вѣрѣѣѣлѣе ин колорѣ аѣе дамѣлорѣ ноастре. Дѣн оаѣеле морѣѣѣѣѣнѣлор арѣнѣкате не дрѣмѣ, кѣмѣиѣ фаче ма- терѣи прѣѣиоаѣе „fosforѣ“ капе лѣѣѣште ин инѣ- перѣкѣ ши капе este матерѣа чеа маѣ де трѣѣѣ- инѣѣ ла фачереа аѣѣметелорѣ (кѣрпѣтелорѣ) а- чѣeste инвенѣиѣнѣи фѣрѣмоаѣе капе фаче ка омѣлѣ сѣ'ми поатѣ прѣѣѣѣѣра фокѣлѣ кѣндѣ вѣреа, к'о марѣ

